

עִירוּ, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ וְעוֹד קֶשֶׁה מְהוּ שֶׁאִמְר שׁוֹצִיאוּ אוֹתוֹ אֶל זַקְנֵי עִירוֹ
 וְשַׁעַר מְקוֹמוֹ הִיָּה צָרִיךְ לוֹמַר וְהוֹצִיאוּ אוֹתוֹ לְבֵית הַדִּין אֶלָּא, אֶל זַקְנֵי עִירוֹ,
 דָּא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁהוּא ז"א וְזַקְנֵי עִירוֹ הֵינּוּ הַגְּבוּרוֹת שְׁלוֹ שְׁרָשָׁם הוּא
 בְּדִיקְנָא דֵּא"א הַנְּקֵרָאִים זַקְנֵי עִירוֹ וְהֵינּוּ הַזַּקְנִים שֶׁל גְּבוּרוֹת דו"א הַנְּקֵרָא עִיר שְׁעוּלָה
 בְּגִימְטְרִיא פ"ר דִּינִים, וְאֶל שַׁעַר מְקוֹמוֹ, דָּא פְּנֹסֶת יִשְׂרָאֵל הִיא
 הַמַּלְכוּת כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאֵת בְּמְקוֹמוֹ שֶׁל ז"א כִּי כְּשְׁעוּלָה ז"א אֶל אֲרִיךְ עוֹלָה הַנוֹק' אֶל
 אַבָּא שְׁשָׁם הוּא מְקוֹם ז"א וְהֵינּוּ מְקוֹמוֹ הַקְּבוּעַ שֶׁל ז"א. זַקְנֵי עִירוֹ וְקֶשֶׁה ע"פ מֵה
 שְׁבִיֵּאֲרֵנוּ לְמַה אִמְר 'זַקְנֵי עִירוֹ הִיָּה צָרִיךְ לוֹמַר זַקֵּן עִירוֹ שְׁהוּא זַקֵּן דֵּא"א, אֱלִיָּן יוֹמִין
 קְדָמָאִין, יוֹמִין עֵתִיקִין (ס"א סְבִין) דְּכֻלָּא. אֶלָּא הַכוּוֹנָה הִיא לז"ת דְּעֵתִיק
 הַנְּקֵרָאִים יָמִים הַרְּאִשׁוֹנִים יָמִים הַעֵתִיקִים וְזַקְנִים מְכַל הַפְּרָצוּפִים וְהֵם מְאִירִים בְּגוֹלְגֶלְתָּא
 וּמו"ס דֵּא"א וּמִשָּׁם נִמְשַׁכְתָּ הָאֲרֵתָם לְדִיקְנָא דֵּא"א וְלִכְּן אִמְר זַקְנֵי בְּלִשׁוֹן רַבִּים שַׁעַר
 מְקוֹמוֹ, דָּא מוֹסְף שַׁבַּת דְּהֵינּוּ לְאַבָּא שְׁהוּא מְקוֹם שְׁהַנוֹק' נִמְצָאֵת בּוֹ בְּמוֹסְף
 שֶׁל שַׁבַּת וְהוּא מְקוֹמוֹ שֶׁל ז"א שְׁאֵז עוֹלָה לֵא"א וְהַנוֹק' עוֹלָה לְמְקוֹמוֹ וְזוּדֵי תְּכֵלֵת עֲלִייתָם.

הַדִּין שֶׁל הַבֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה הוּא לְמַעֲלָה בְּעֵתִיק וְא"א

וְעַם כָּל דָּא, אַף עַל גַּב דְּכֻלָּא יְדַעִין וְאֵע"פ שְׁגָם אִו"א וְזוּן כּוֹלָם
 יוֹדְעִים לְדוֹן אֵת הַדִּין כִּי סוֹד הַבִּירוֹר הַנַּעֲשֶׂה מִכַּח הַדִּין נַעֲשֶׂה גַם עַל יָדָם, דִּינָא
 לְעִיקָא אִיהוּ אַף עַל פִּי כֵּן הַדִּין שֶׁל הַבֵּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה הוּא לְמַעֲלָה בְּעֵתִיק וְא"א,
 בְּגִין דְּבֵי דִינָא דֵּאֲמָא קְרִיבִין אִינוּן לְיִשְׂרָאֵל, וְאַחֲרֵי
 בְּהוּ לְפִי שְׁבִי"ד שֶׁל אִו"א וְזוּן הֵם קְרוּבִים שֶׁל עַם יִשְׂרָאֵל וְיִשְׂרָאֵל אַחֲזִיזִים בָּהֶם וְיִכּוּלִים

לפגום בהם בעוונם לכן אינם יכולים לדון את ישראל, וְכֹל קָרִיב לָא דְאִין
 דִּינָא לְקָרִיבִים (לְקָרִיבִיה), וּפְסוּל אִיהוּ לְדִינָא כִּי כֹל קְרוּב אִינוּ יִכּוּל
 לְדוֹן לְקְרוּבֵיו וְהוּא פְסוּל לְהִיט לּוֹ לְדִיין בְּדִינוּ. בְּקַדְמֵיתָא מַה פְּתִיב, אֶל
 זְקַנֵי עִירוֹ וְאֶל שְׁעַר מְקוּמוֹ בְּתַחֲלִילָא כְּתוּב שְׂמִבְיָאִים אוֹתוֹ אֶל זְקַנֵי עִירוֹ
 וְהִינּוּ שְׂמִבְיָאִים אֶת עַם יִשְׂרָאֵל לְדוֹן לְפָנֵי עֵתִיק וְאִי אַבְל גַּם אֶל שְׁעַר מְקוּמוֹ שְׂהֵם אוֹ"א,
 בֵּינּוֹן דְּתַמָּא קְדָשָׁא בְּרִידָה הוּא דְאִינּוֹן קְרִיבִין, מִיַּד סָלִיק
 דִּינָא מִשְׁעַר מְקוּמוֹ כִּיּוֹן שְׂרָאָה הַקְּב"ה שְׂאו"א קְרוּבִים וּפְסוּלִים לְדוֹן מִיַּד מְסַלַּק
 אֶת הַדִּין מִלְּפָנֵיהֶם וּמְבִיאוֹ רַק לְעֵתִיק וְאִי"א, מַה פְּתִיב בְּתַרְיָה, וְאָמְרוּ
 אֶל זְקַנֵי עִירוֹ (דף קצ"ח ע"א) לְחֹזֵד. וְאֶל שְׁעַר מְקוּמוֹ לָא
 פְּתִיב, אֶלָּא אֶל זְקַנֵי עִירוֹ וְלִכְּן אַח"כ כְּתוּב וְאָמְרוּ אֶל זְקַנֵי עִירוֹ וְלֹא כְּתוּב
 אֶל שְׁעַר מְקוּמוֹ, כִּיּוֹן שְׂהִסְתַּלַּק הַדִּין מִלְּפָנֵי שְׁעַר מְקוּמוֹ שְׂהֵם אוֹ"א שְׂאִינֵם יִכּוּלִים לְדוֹן
 מִחֲמַת קְרַבְתֶּם לְיִשְׂרָאֵל.

בן סורר ומורה עם ישראל אע"פ שחטאו נקראים בנים

בְּנֵינּוּ זֶה וְדָאֵי כִּי אַע"פ שְׂחַטְאוֹ יִשְׂרָאֵל עֵדִין בְּנִים הֵם לְהַשִּׁי"ת וְנִשְׂאָרוֹ בְּקֹדֶשׁ
 יִשְׂרָאֵל אַע"פ שְׂנִטְמַעוּ בְּקַלֵּי נֹגַהּ, וְלֹא דְשִׂאָר עִמִּין מַה שְׂאִין כֹּן
 שְׂאֵר עַמִּים שְׂאִינֵם בְּנִים אֲלֵיוּ וְגַם אִינֵם יִכּוּלִים לְפַגּוֹם לְמַעַלָּה בְּפְרָצוּפִים הַעֲלִיוֹנִים.
 סוֹרֵר וּמֹרֶה אִינּוֹן שְׂמַע בְּקַלְנוֹ. מֵאֵי שְׂנָא, דְּהָא
 בְּקַדְמֵיתָא לָא פְּתִיב זֹלִל וְסָבָא, וְלִבְתָּר פְּתִיב זֹלִל
 וְסָבָא לְמַה בְּתַחֲלִילַת הַפְּרָשָׁה לֹא אָמַר שְׂהוּא זֹלִל וְסוּבָא אֲלֵא רַק אִינּוֹן שׁוּמַע בְּקוּל אַבִּי

ובקול אימו ואילו עכשיו שעומדים לפני זקני עירו אומרים שהוא גם זולל וסובא. **אֵלֶּא מֵאֵן נָרִים לְהוֹ לְיִשְׂרָאֵל, לְמַהוּי סוֹרֵר וּמוֹרָה לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא, בְּגִין דְּאִיהוּ זוּלֵל וְסַבָּא, בְּשָׂאֵר עַמִּין** אלא עכשיו שהם עומדים בדין הרי הם אומרים סנגוריא על עם ישראל שמה גרם להם שאינם שומעים בקול או"א והם סורר ומורה לגבי אביהם שבשמים, לפי שהם זוללים וסובאים עם האומות בחשכת הגלות כי אז נתגברה עליהם תאוות האכילה והשתיה וזה שהביא אותם לרדת למטה עד שנטמעו בקלי' **דְּכַתִּיב, (תהלים קו) וַיִּתְעַרְבוּ בַּגּוֹיִם וַיִּלְמְדוּ מִמַּעֲשֵׂיהֶם וּכְתִיב וַיֹּאכַל הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲוּ, דְּעַקְרָא וַיִּסּוּדָא אֲכִילָה וּשְׁתִּיָּה, כַּד עַבְדִּין בְּשָׂאֵר עַמִּין. דָּא נָרִים לוֹן, לְמַהוּי בֶן סוֹרֵר וּמוֹרָה, לְגַבֵּי אֲבוּהוֹן דְּבִשְׁמִיא** ומפסוקים אלו אתה למד כי עיקר ויסוד הנפילה הוא באכילה ושתייה כאשר עושים אותו עם הגויים הוא הגורם להיות בן סורר ומורה לגבי אביהם שבשמים.

ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים נאמר על העצים והאבנים של בית המקדש וכששמע משה רבנו הסבר לפרשה כתב פרשה זו בתורה

וְעַל דָּא ועל כן יצא הפסק מבי"ד העליון **וְרַגְמָהוּ כָּל אַנְשֵׁי עִירוּ בְּאֲבָנִים. אֵלֶּין כָּל שָׂאֵר עַמִּין, דְּהוּוּ מְקַלְעִין לְהוּ בְּאֲבָנִים, וְסַתְרִין שׁוֹרִין, וּמְנַתְּצִין מְגַדְלִין** אלו כל העמים שהיו מכים לישראל בגלות ורוגמים אותם באבנים לייסרם והיו סותרים חומת ירושלים ומפילים חומת בית המקדש ורצו לכלות את ישראל, **וְלֹא מַהֲנֵי לוֹן כְּלוּם** ולא הועיל

להם כלום כי לא יכלו לכלותינו אלא רק ביערו הרע ממנו וביררו הטוב ולפי עונש הייסורים התגברה הקדושה. **כִּיּוֹן דְּשִׁמְעַ מִשָּׁה כְּדִין, כָּתַב פְּרִשְׁתָּא דָּא** כיון ששמע משה רבנו דרשת הפרשה מפי יופיא"ל שר התורה וראה שכל זה הוא לתקנת עם ישראל כתב פרשה זו כי בתחילה סבר משה שהדין ורגמוהו כל אנשי עירו באבנים ומת הולך על ישראל עצמם ויופיא"ל חידש לו שאין זה אלא על העצים ואבנים של בית המקדש בסוד כילה ה' חמתו ויצת אש בציון (רמ"ק).

עם כל החטאים של עם ישראל קורא להם הקב"ה היפה בנשים **וְעַם כָּל דָּא** ועם כל זה שחטאו ישראל קורא להם הקב"ה **הַיִּפָּה בְּנָשִׁים,** **טָבָא וַיִּקְרָא בְּנָשִׁים דְּעֵלְמָא** הטובה והיקרה מכל הנשים שבעולם ואומר לשכינה הקדושה, אם לא מצאת זכויות לחזק עצמך לרעות ולהרביץ את עם ישראל בגלות. **צָאִי לָךְ בְּעַקְבֵי הַצֹּאן, הָא אֹקִימָנָא, אֵלִין בְּתֵי פְּנִסִּיּוֹת וּבְתֵי מְדַרְשׁוֹת** אלו בתי כנסיות ובתי מדרשות שאע"פ שישראל בגלותם צרתם ודחקם הם עוסקים בתורה הקדושה ומתפללים לפניו ית' ערב ובוקר וצהריים. **וְרַעִי אֶת גְּדִיּוֹתֶיךָ, אֵלִין יְנוּקֵי דְּבֵי רַב, דְּלָא טַעְמוּ טַעַם חוּבָא בְּעֵלְמָא** אלו התינוקות של בית רבן שלא טעמו טעם חטא בעולם. **עַל מְשַׁכְּנֹת הָרוּעִים, אֵלִין מְלַמְדֵי תִּינוּקוֹת וְרִישֵׁי יְשִׁיבוֹת** אלו המלמדי תינוקות וכן הראשי ישיבות שמלמדים לבחורי ישראל תורה ויראת ה' טהורה העומדת לעד.